

بررسی شاخص های عملکردی خط ویژه اتوبوس خیابان امام خمینی (ره) شهر رشت

سهیل یکتاپرست موافق^{۱*}، علی احمدی چالسرا^۲، علی خرم سلیماندارابی^۳، ابوالقاسم نادم^۴

۱- کارشناس ارشد عمران، گرایش راه و ترابری soheil_yektaparast@yahoo.com

۲- کارشناس ارشد عمران، گرایش راه و ترابری ali.ahmadi.ch@gmail.com

۳- دانشجوی کارشناسی ارشد عمران، گرایش راه و ترابری amir_kh_g@yahoo.com

۴- دانشجوی دکترای عمران، گرایش مدیریت و ساخت reza.nadem@gmail.com

چکیده

امروزه ترویج استفاده از سیستم های حمل و نقل عمومی به خصوص اتوبوسرانی با توجه به مزیت های زیاد آن از جمله هزینه نسبتاً پایین و کاهش آلودگی هوا دارای اهمیت بالایی است. در این راستا راه اندازی مسیرهای ویژه اتوبوس با هدف اولویت بخشیدن به ناوگان حمل و نقل عمومی در سال های اخیر اهمیت پیدا کرده است. در مرحله بعدی ارزیابی شاخص های کیفی این سیستم جهت از بین بردن کاستی ها و افزایش کارایی مورد ارزیابی و اهمیت قرار گرفته است. در این مقاله عملکرد خط ویژه اتوبوس خیابان امام خمینی (ره) شهر رشت پس از انجام یک آمارگیری کامل مورد ارزیابی قرار گرفته و با استانداردهای موجود سیستم اتوبوسرانی مقایسه شده است. شاخص هایی شامل: متوسط زمان سفر، متوسط اشغال اتوبوس، فراوانی تعداد اتوبوس در ساعت، متوسط سرعت سفر اتوبوس، سرفاصله زمانی اتوبوس ها و متوسط زمان انتظار مسافر در ایستگاه، متوسط جابجایی روزانه مسافر توسط هر دستگاه اتوبوس و ... مورد بررسی قرار گرفته که مقایسه با استانداردها نشان دهنده آن است که اگرچه خط ویژه مذکور باعث افزایش کارایی سیستم نسبت به قبل شده اما هنوز نیازمند تغییرات و افزایش تلاش در جهت کاهش کاستی ها است. همچنین، نتایج نشان داد که با احداث خط ویژه، درصد مسافران اتوبوس مسیر امام خمینی به میدان مصلی نسبت به قبل از احداث مسیر خط ویژه، ۴۶ درصد افزایش داشته است.

واژه های کلیدی: خط ویژه اتوبوس، حمل و نقل عمومی، شاخص عملکرد، رشت

۱- مقدمه

امروزه با توجه به گسترش روز افزون شهرها و استفاده از وسایل نقلیه شخصی، لزوم ایجاد و تشویق مردم به استفاده از سامانه حمل و نقل عمومی از جایگاه ویژه ای برخوردار شده است. بحث سامانه های حمل و نقل درون شهری مدت ها است که از حدود فنی و مهندسی فراتر رفته و تبدیل به یک مسأله اجتماعی و اقتصادی که می تواند تبعات مختلفی برای یک جامعه داشته باشد گردیده است. اتوبوسرانی که یکی از مهمترین سیستم های حمل و نقل عمومی شهری به شمار می آید در کلیه کشورها از جمله ایران نقش عمده ای در انجام سفرهای درون شهری و روزانه شهروندان ایفا می کند. با توجه به این مطلب، چگونگی یک عرضه مناسب در این سامانه برای پاسخ گویی به تقاضا موجود همیشه یکی از مسایل با اهمیتی بوده است که برنامه ریزان حمل و نقل بدان توجه ویژه داشته اند [۱].